

Jak żyć i pracować w Wielkiej Brytanii

wydanie piąte

Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej

Stolica:
Londyn

Ustrój polityczny:
monarchia parlamentarna

Głowa państwa:
królowa Elżbieta II

Powierzchnia:
244 820 km²

Liczba ludności (2007):
60 975 000

Jednostka monetarna:
funt szterling (£, GBP)

Religia dominująca:
anglikanizm

Kod telefoniczny:
+44

To już piąta edycja broszury „Jak żyć i pracować w Wielkiej Brytanii”, która podobnie jak cztery poprzednie, została przygotowana i wydana przez Zjednoczenie Polskie w Wielkiej Brytanii. ZPWB jest uznawane przez rząd polski i brytyjski za organizację oficjalnie reprezentującą interesy Polaków i osób polskiego pochodzenia zamieszkałych w Wielkiej Brytanii.

Wydawane przez nas broszury, jak również nasza strona internetowa, e-maile i infolinia, pomogły w różnym zakresie wielu osobom. Jesteśmy organizacją społeczną pracującą na zasadzie wolontariatu. Nasze władze są wybierane demokratycznie co 2 lata na Walnym Zjeździe wszystkich organizacji członkowskich i członków indywidualnych reprezentowanych przez Centralne Koło Członków Indywidualnych.

Przy wzrastającej liczbie Polaków, jako mniejszość narodowa, odgrywamy coraz większą rolę w Wielkiej Brytanii. Aby sprostać pojawiającym się problemom, w szczególności tym związanym z recesją i zwiększającym się bezrobociem, potrzebujemy Waszego wkładu. Jako część polskiej społeczności, musicie przyjąć aktywną postawę, przyłączając się do istniejących polskich organizacji lub, tam gdzie ich nie ma, tworzyć nowe i dołączać je do Zjednoczenia. W ten sposób staniemy się siłą polityczną, z którą coraz bardziej liczyć się będą władze brytyjskie i brytyjskie Związki Zawodowe.

„Aby sprostać pojawiającym się problemom, potrzebujemy Waszego wkładu.”

Aktywność w Związkach Zawodowych, zapisywanie się na listy wyborcze, aktywność w brytyjskich partiach politycznych nie tylko pomogą w naszych codziennych sprawach, lecz również w naszej integracji

w społeczeństwie. Wszystko to jest szczególnie ważne w dzisiejszych warunkach ekonomicznych, gdy coraz trudniej jest zdobyć i utrzymać pracę. Tak długo jak będziemy postrzegani jako zjednoczona, zorganizowana społeczność, będziemy traktowani z należnym nam respektem.

Wielu z Was zdobyło zapewne doświadczenie w pracy społecznej, warto byłoby wykorzystać je we wspólnym celu. Zapraszamy do współpracy! z każdym chętnie porozmawiamy i pomożemy tam, gdzie jest to możliwe. Można się z nami kontaktować telefonicznie lub przez e-mail: office@zpwb.org.uk

Helena Miziniak
Prezes

Broszura *Jak żyć i pracować w Wielkiej Brytanii* jest sponsorowana przez:

**Wydział Konsularny Ambasady
Rzeczypospolitej Polskiej
w Londynie**

DZIENNIK POLSKI

Broszura *Jak żyć i pracować w Wielkiej Brytanii* dostępna jest również w wersji elektronicznej (PDF) na stronie internetowej:

www.zpwb.org.uk

Zjednoczenie Polskie w Wielkiej Brytanii

240 King Street, Londyn W6 OFR

Telefon: 0044 (0)208 741 1606

Projekt	Laura Krzyszcuk
Redakcja	Katarzyna Zagrodniczek
Współpraca	Tadeusz Stenzel
Korekta	Barbara Zagrodniczek, Anna Ziarno
Projekt graficzny	Anna Ziarno (a2z.dtp@gmail.com)
Okładka	Barbara Zagrodniczek
Wydawca	Zjednoczenie Polskie w Wielkiej Brytanii
Nakład	30 000 egzemplarzy

Od rozpoczęcia przygotowań do oddania niniejszej publikacji do druku upłynęło kilka miesięcy. Pomimo dołożenia wszelkich starań do przekazania rzetelnych i aktualnych informacji, wydawca nie ponosi odpowiedzialności za ewentualne błędy oraz zmiany przepisów i konsekwencje z tym związane. W przypadku wątpliwości należy zwrócić się do właściwego urzędu lub instytucji. Żadna część publikacji nie może być wykorzystana ani powielana bez zgody ZPWB.

SPIS TREŚCI

ZANIM PODEJMIESZ DECYZJĘ

O czym musisz pomyśleć przed wyjazdem / 10
Informator Polski / 11

PODSTAWOWE INFORMACJE

Placówki RP w Wielkiej Brytanii / 12
Konsulat Generalny RP w Londynie
Konsulat Generalny RP w Manchesterze
Konsulat Generalny RP w Edynburgu
Ambasada RP Wydział Promocji Handlu i Inwestycji

Polskie parafie / 13

Mniejszości narodowe w Wielkiej Brytanii / 14
Rasizm
Polska Misja Katolicka w Anglii i Walii
Polska Misja Katolicka w Szkocji

PORADNIK MIESZKANIOWY

Hotele / 16

Bed and Breakfast / 16

Hostele / 16

Wynajmowanie mieszkania / 16
Umowa
Kaucja/depozyt
Zatrzymanie depozytu
Spis inwentarza
„Normalne zużycie”

Wynajmowanie pokoju / 20

Kupno nieruchomości / 20
Kredyt hipoteczny

TRANSPORT I TELEKOMUNIKACJA

Podróż do/z Wielkiej Brytanii / 22
Linie lotnicze
Autokary i autobusy dalekobieżne
Pociągi

Komunikacja w Londynie / 23
Metro - London Underground/The Tube
Autobusy
TAXI

Telekomunikacja / 25

Telefon
Internet

PRACA

Jak skutecznie szukać pracy / 26

Wolontariat

Jak sprawdzić wiarygodność pośrednika / 29

Zatrudnienie czy praca na własny rachunek? / 30

Formalności / 30

Program Rejestracji Pracowników - *Worker Registration Scheme*
Podatki i potrącenia z wynagrodzenia
Numer Ubezpieczenia Społecznego - *National Insurance Number (NINO)*
Rejestracja własnej działalności
Karta CIS (*Construction Industry Scheme*)
Karty CSCS (*Construction Skills Certification Scheme*)

Prawa pracownicze / 35

Minimalna stawka krajowa
Wynagrodzenie za pracę w systemie akordowym
Dyskryminacja
Przerwy na odpoczynek
Godziny pracy
Praca w nocy
Urlop
Umowa o pracę
Inne prawa pracownicze

Brytyjskie związki zawodowe / 43

Zakres działalności

Największe związki zawodowe w Królestwie / 44

PRAWO

Brytyjska policja / 46

Zatrzymanie *Stop and Search*
Kontakt z policją
Skargi na policję
Narkotyki
Alkohol
Papierosy

Przemoc domowa / 47

Kto może pomóc
Bullying

Inne przestępstwa / 49

Przestępstwa z wykorzystaniem danych osobowych (*ID fraud*)

Straż pożarna / 51

Kierowcy / 51

Jazda na rowerze

Prawo jazdy

Rejestracja pojazdu

Ubezpieczenie

Certyfikat sprawności technicznej pojazdu (MOT)

Podatek drogowy (*Road Tax*)

Wypadek drogowy

Pomoc drogowa

Alkohol

Pasy bezpieczeństwa

Telefony komórkowe

Ograniczenia prędkości

Przekroczenie prędkości

Congestion charge

Abonament telewizyjny / 55

Ochrona praw konsumenta / 55

Rezydencja tymczasowa / 55

Rezydencja stała / 57

Nabycie obywatelstwa - naturalizacja / 58

Prawa wyborcze / 58

FINANSE

Podstawowe formalności / 60

Konto w brytyjskim banku

Rozliczenia podatkowe / 61

SŁUŻBA ZDROWIA

Opieka zdrowotna / 63

Europejska Karta Ubezpiecznia Zdrowotnego (EHIC) / 64

ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE

Ogólne informacje / 65

Working Tax Credit

Podstawowe zasiłki

EDUKACJA

Informacje wstępne / 67

Studiowanie w Wielkiej Brytanii / 67

Kwalifikacje językowe

Kwalifikacje akademickie
Wiek studenta
Procedura przyjęcia (UCAS)
Proces rozpatrywania wniosków
Opłaty za studia

Uznawalność polskich dyplomów / 69

National Academic Recognition Information Centre (NARIC)

Edukacja dzieci / 70

Polskie organizacje / 71

Polska Macierz Szkolna (PMS)
Zrzeszenie Nauczycielstwa Polskiego za Granicą

WARTO WIEDZIEĆ

Polskie media w Wielkiej Brytanii / 72

Media brytyjskie / 72

Bezdomność / 73

Zaginięcia / 73

Organizacje udzielające bezpłatnych porad / 74

Polish Psychologist Club (PPC)

Citizens Advice Bureau (CAB)

Law for All

East European Advice Centre (EECA)

Polish Legal Centre

East Belfast Independent Advice Centre

TaxAid

Grupy wsparcia / 76

Odszkodowania / 77

WAŻNE KONTAKTY

Praca / 79

Dyskryminacja / 79

Inne / 80

Polskie ośrodki duszpasterskie / 80

Organizacje i instytucje polonijne / 81

SŁOWNIK / 82

www.unison.org.uk/migrantworkers

Dlaczego brytyjscy pracownicy wstępują do UNISON? największego związku zawodowego sektora publicznego

- zarabiają średnio 8 procent więcej
- uzyskują dłuższy urlop
- mają darmowego prawnika
- są mniej narażeni na dyskryminację
- są mniej narażeni na wypadek przy pracy: w 2000 roku związki zawodowe uzyskały 321 milionów funtów odszkodowania dla osób poszkodowanych w pracy
- są mniej narażeni na zwolnienie z pracy: pracodawca musi skonsultować z UNISON zamiar zwolnienia jego członka

UNISON reprezentuje interesy 1,3 miliona członków pracujących w:

- local government
- NHS
- policji
- college'ach, uniwersytetach, szkołach
- elektrowniach, gazowniach, wodociągach
- transporcie
- charities i innych organizacjach wolontaryjnych

UNISON współpracuje z OPZZ (Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych). W ramach tej współpracy OPZZ delegowało do pracy w UNISON swojego przedstawiciela Adama

Rogalewskiego

Jeśli chcesz uzyskać więcej informacji możesz się z nim skontaktować dzwoniąc pod numer

0207 551 1480

lub napisać e-maila na adres: migrants@unison.co.uk

Możesz także zadzwonić pod ogólnokrajowy numer telefonu:

0845 355 0845

Niezbędne informacje w języku polskim znajdują się na naszej stronie internetowej:

www.unison.org.uk/migrantworkers

